

Caroline Säfstrand

ONNELLISTEN
JOULUJEN
KERHO

Suomentanut Katja Salmi

Karisto
Helsinki

Ruotsinkielinen alkuteos *Klubben för en lyckligare jul*
© 2024 Caroline Säfstrand by Agreement with Enberg Literary Agency AB

Suomenkielinen laitos
© Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-51757-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Peterille, Kelvinille ja Elliotille,
koska teette kaikista jouluista ihan parhaita

Sam

Albert Einsteinin kerrotaan sanoneen näin: ”Elämän voi elää kahdella tavalla; niin kuin ihmeitä ei olisi olemassa tai niin kuin kaikki olisi ihmettä.” Sam ajatteli, että oli elänyt kummallakin tapaa. Vaeltanut pitkin pimeitä tunneleita varmana siitä, ettei mikään voisi koskaan muuttua paremmaksi eikä ihmeitä ollut olemassa, ja astunut ulos tunnelista vakuuttuneena siitä, että kaikki voi muuttua parempaan ja jokainen päivä tarjoaa niin suuria kuin pieniäkin ihmeitä. Mutkaisen polkunsu kuljettuaan hän oli ymmärtänyt, että jokainen ihminen kantoi sisällään sanoja, joissa iti muutoksen siemen. Sanoja, joilla oli kyky parantaa, vahvistaa ja tuottaa iloa. Ja nyt hänen elämäntehtävänsä oli ojentaa kynä sille, joka sitä tarvitsi.

Sam korjaili pöydille jaettujen muistivihkojen asentoa. Kaikki vihkot olivat erivärisiä ja niissä oli erilaiset kannet, mutta ne oli kuitenkin ajatuksella valittu. Sam ei tiennyt vielä mitään vetämänsä Onnellisten loppujen kerho -kirjoituskurssin uusista osallistujista, mutta hän tiesi sen, että istumapaikan ja vihkon valinta kertoisi heidän persoonallisuudestaan hyvinkin paljon. Vihko, jonka kanssa oli kuva Monet'n lummelammasta, kertoi aivan eri asioita kuin yksivärinen indigosininen. Sam katseli ympärilleen. Huone oli oikeastaan iso olohuone talossa, jonka hän oli perinyt täditään. Samin katse kiinnittyi nurkassa nököttävään isoon kukkaruokkuun. Hänen kumppaninsa Cecilia oli tuonut huonekuusen rehevästä talvipuutarhastaan luodakseen joulutunnelmaa kurssin osallistujille.

Kurssihan kestäisi joulukuun kahdenteenkymmenenteen päivään saakka. Sam itse ei oikein perustanut joulukoristeista. Ei ainakaan näin varhain, marraskuun puolivälissä. Mutta tuo matalakasvuinen huonekuusi, jolla oli harvat oksat ja pehmeät hienot neulaset, toi huoneeseen hillityn jouluisen sävyksen.

Hän sujautti kädet taskuun ja hengitti syvään. Hermostunut ja odottava tunnelma väreili ihon alla kuin joku olisi napauttanut ääniraudan soimaan. Sam tiesi jo kokemuksesta, että tällaiset ennen joulua aloittavat ryhmät olivat aivan toisenlaisia kuin muuhun vuodenaikaan kokoontuvat. Yleensä hänen kurseilleen osallistui ihmisiä, jotka halusivat löytää pitkän tähtäimen tavoitteita ja merkitystä elämälleen ja toivoivat kurssin tarjoavan työkaluja, joiden avulla saavuttaa onnellisempi elämä. Marraskuun ryhmäläisillä oli kuitenkin yleensä toisenlaiset tavoitteet – oli se sitten tietoista tai tiedostamatonta. Marraskuiset olivat toisella tapaa kärsimättömiä. He etsivät sisäistä voimaa selvitäkseen vuoden suurimmasta ja haastavimmasta perhejuhlasta, ja heillä oli siihen vain kuusi viikkoa aikaa.

Sam huomasi liikettä ikkunan takana. Häntä hymyilytti. Cecilia kulki siellä kapeaa mukulakivistä kujaa pitkin. Pureva tuuli, joka piinasi tähän aikaan vuodesta pientä Rään kalastajakylää, sai Cecilian posket punoittamaan. Saattoi se olla osin myös innostusta siitä, mitä Cecilialla oli kädessään: tukevavartinen punainen amaryllis. Hän nosti sen koholle nähdessään Samin katselevan ikkunasta. Sam puisteli huvittuneena päätään ja ajatteli, että Cecilialle kasvit merkitsivät ihmettä.

Joy

Lasten värikkäät ulkohousut loistivat sateenkaaren väreissä marraskuun harmaana päivänä. Jotkut lapset pomppivat ruskeassa kuralätäkössä, ja toiset kauhoivat märkää hiekkaa ämpäreihin. Joy siirsi huppuaan sivuun paikantaakseen tyttärensä, mutta ei nähnyt heitä pihalla. Yksi päiväkodin nuorista harjoittelijatyöistä vilkutti Joylle.

”Isoäiti haki heidät muutama tunti sitten!”

Joyn rintaa alkoi saman tien puristaa, mutta hän pakotti itsensä hymyilemään. Työpäivä hoivakodissa oli ollut stressaava, ja hän oli odottanut sitä hetkeä kun pääsisi hakemaan Alicen ja Agnesin. He olisivat kiiruhtaneet kotiin, riisuneet ulkovaatteet eteisen lattialle yhteen suureen kasaan ja rojahtaneet sitten yhdessä sohvalle mutustelemaan muffinsseja, joita olisivat ostaneet kotimatalla.

”Vai niin. Tässä on sitten käynyt kommunikaatiokatkos”, Joy sanoi.

”Ei se mitään”, tyttö vastasi ja meni keinujen luo, missä kaksi poikaa oli ryhtynyt taistelemaan kepeillä. Eräs äiti, joka taisteli maassa makaavan ja kurkku suorana kiljuvan poikansa kanssa, vilkaisi Joyta. Naisella oli tummat silmäanaluset. Joy ei tuntenut naista, mutta hän tiesi että tämä haki joka päivä itse tuon kolmi-vuotiaansa, joka pani yleensä hanttiin juuri samaan tapaan kuin tälläkin kertaa. Pojan käytös johtui varmastikin perheeseen hiljattain syntyneistä kaksosista, jotka nukkuivat vaunuissa vähän matkan päässä. Joy näki naisen katseesta, että tämä olisi antanut mitä tahansa jos isoäiti olisi käynyt hakemassa hänen poikansa edes

yhtenä päivänä viikossa. Joylle tuli huono omatunto siitä, ettei hän osannut olla tarpeeksi kiitollinen äitinsä oma-aloitteisuudesta.

Joy lähti meluisan päiväkodin pihalta ja käveli kohti Storgatania, jossa pistäytyi ruokakauppaan. Höganäsin kaltaisessa pikkukaupungissa kaikki oli kävelymatkan päässä: ranta, kaupat, ravintolat, päiväkotit, työpaikka. Se oli mukavaa. Turvallista ja kotoisaa. Mutta kutistiko se samalla elämänpiirin pienemmäksi, kun kaikki tarvittava oli aivan käden ulottuvilla? Joy huokaisi tietämättä edes miksi. Ehkä hän oli vain väsynyt.

Hän noukki hitaasti ostoskoriin suklaajoulukalenterit tytöille, valmiin pussillisen klementtiinejä ja paketin mustikkamuffinsseja. Maksettuaan ostokset hän pysähtyi sisäänkäynnin ilmoitustaulun kohdalle. Se oli täynnä lippuja ja lappuja, joissa mainostettiin kirkkokonsertteja, myytävänä olevia tavaroita ja siivousapua ja etsittiin lastenvahtia tai koiranulkoiluttajaa. Joy ei koskaan hyödyntänyt mitään ilmoitustaulun annista, mutta hänestä oli hauskaa lueskella mainoksia. Tuntui mukavalta, ettei ihan kaikkea ollut vielä siirretty Facebookiin.

Lappujen joukosta pisti silmään eräs ilmoitus, jossa oli kynän kuva ja otsikko ”Onnellisten loppujen kerho”. Joy otti ilmoituksesta kuvan puhelimellaan ja lähti kävelemään kauppakassi kyy-närvarrellaan roikkuen ja zoomaten samalla näytöllä olevaa kuvaa suuremmaksi nähdäkseen mitä siinä luki. Se oli Helsingborgissa järjestettävän kirjoituskurssin mainos, jossa luvattiin onnellisempi elämä kuudessa viikossa. Siinä vasta lupaus.

Joy sujautti puhelimen käsilaukkuunsa ja jatkoi kohti kotiaan, keltaista Höganäsin tiilestä rakennettua taloa, joka sijaitsi melko lähellä Folkparken-puistoa. Kaikista talon pikku vioista huolimatta, tai ehkä juuri niiden vuoksi, hän oli ihastunut siihen heti heidän käytyään ensimmäisen kerran katsomassa sitä. Myös läheisen puiston vanhat ruotsinpihlajapuut olivat varmasti osaltaan vaikuttaneet ostopäätökseen. Teini-ikäisenä Joysta oli ollut ihanaa pyöräillä puistoon halaamaan noita ryhmyisiä

puunrunkoja. Siinä oli jotain niin lohduttavaa. Vaikka viime kerrasta oli aivan liian kauan, jo ajatuskin siitä, että nuo puut seisoivat siellä aivan hänen kotinsa liepeillä tukevasti maahan ankkuroituneina ja valmiina vastaanottamaan hänet silloin kun hän tarvitsi sitä, sai joka tapauksessa Joy'n tuntemaan jonkinlaista sisäistä levollisuutta.

Joy laski kätensä ovenkahvalle, hengitti syvään kerätäkseen voimia ja avasi oven.

”Äiti tuli!” Carina huusi keittiöstä. Leivonnaisten tuoksu leijui vastaan jo eteisessä.

Joy riisui saappaat, ripusti talvitakkinsa naulaan ja nappasi nopeasti ostokassista muffinssipaketin ja piilotti sen lipaston ylimpään laatikkoon pipojen ja lapasten alle. Äiti ei olisi missään nimessä hyväksynyt teollisesti valmistettuja leivonnaisia, joiden ainesosaluettelosta löytyi lähinnä E450, E281, E202, E415 ja glyseroli. Kyllähän Joy sen tiesi. Hän vilkaisi itseään peilistä, veti suupielensä hymyyn ja meni keittiöön klementiinipussi ja suklaakalenterit mukanaan. Tiskipöytä oli hohtavan puhdas, ja keittiön pöytä, joka oli aamulla pursunnut mainoslehtisiä, leluja, muropaketteja ja puoliksi juotuja kahvikuppeja, oli nyt siivottu.

Joy laski kauppakassin penkille ja yritti tavoitella samaa kepeää äänensävyä kuin äidillään: ”Oi, te olette leiponeet, tuoksuupa hyvältä!”

Alice ja Agnes, jotka istuivat pöydän ääressä piirtämässä, selittivät toistensa päälle puhuen millaisia pikkuleipiä olivat isoäidin kanssa leiponeet. Kolmea eri laatua; saharimikauralastuja, kinuskikeksejä ja kaneliässiä. He olivat saaneet koemaistaa joka sorttia, mutta ei sen enempää ennen joulua. Alice tehosti sanojaan nostamalla etusormensa ilmaan, niin kuin Joy arveli Carinan tehneen. Joy lysähti istumaan second hand -myymälästä ostamalleen keittiön puusohvalle. Carina oli yrittänyt kovaan ääneen saada hänet muuttamaan mielensä siitä sohvastä: miksi ihmeessä Joy halusi ostaa jonkun vanhan koinsoymän huonekalun, kun

hänellä kerran oli varaa uuteen? Mutta Joyn mielestä oli niin ihanan kuuloista, kun puu narahteli pehmusteen alla sohvalle istahtaessa. Nyt kun asiaa tarkemmin ajatteli, niin tuolla äänellä oli samankaltainen vaikutus kuin puiston pihlajapuilla. Ne olivat kuin hartialle hellästi laskettu kämmen: kaikki järjestyy. Ja juuri nyt Joyn oli täytettävä itsensä tuolla tunteella voidakseen keskustella Carinan kanssa vakavasti.

”Niin, ajattelin vain... menin töiden jälkeen päiväkodille tyttöjä hakemaan.”

Carina kaatoi heille kummallekin kahvia kuppeihin.

”Päiväkodin henkilökunnan on vaikea suunnitella toimintaa, jos tytöt haetaan aikaisemmin kuin on sovittu.”

Äiti kohotti kulmiaan. ”Tuo nyt oli typerintä mitä olen kuullut. Kaikkihan tietävät, että päiväkodeissa on aivan liian suuret ryhmät. Luulisi heidän olevan hyvillään jos jotkut haetaan kotiin hieman aikaisemmin.” Carina tuhahti ja jatkoi: ”Sanoivatko he muka niin? Minulle he nimittäin sanoivat, että oli kiva kun tulin hakemaan tytöt.”

Joy kiemurteli vaivautuneena. ”No, eivät nyt ihan suoraan, mutta luultavasti he ainakin toivovat että sovituista ajoista pidetään kiinni, tai ainakin ilmoitetaan jos aikatauluihin tulee muutoksia.”

Carina nojautui pöydän yli Alicea ja Agnesia kohti ja hymyili leveästi. ”Ei kai me tuota uskota, eihän?”

Tytöt nauroivat ja ravistivat kumpikin innokkaasti päätään ja säntäsivät sitten huoneeseensa leikkimään. Joy toivoi, ettei Carina ollut huomannut hänen huuliltaan lipsahtanutta huokausta. Hän otti hörpyn kahvia. Hän oli aikeissa selittää, että olisi myös hänelle itselleen helpompaa jos hän tietäisi, pitkö kotimatalla mennä päiväkodin kautta vai ei, sillä siitähän tuli hänelle ylimääräinen lenkki, mutta Carina ojensi pikkuleipävatia ja vaihtoi puheenaihetta.

”Mitenkäs töissä meni?”

Joy kohautti olkiaan ja otti vadilta kinuskikeksin. Ilmeisesti keskustelu aiheesta oli päättynyt, eikä asian suhteen luultavasti tapahtuisi mitään muutosta. ”Ihan hyvin”, hän vastasi.

”Onpa ihanaa ettei sinun tarvitse tänä vuonna olla joulunpyhinä töissä, vai mitä? Suorastaan fantastista.”

Joy vilkaisi äitiään. Vaaleassa paašikampauksessa näkyi oikeastaan häivähdys harmaata, jota Carina peitteli raidoilla. Silmien sinistä väriä tehostivat saman sävyiset silmälasien kehykset. Äiti ehosti itseään joka päivä meikkivoiteella, poskipunalla, maskaralla ja vaaleanpunaisella huulipunalla. Hän näytti aina yhtä pirteältä, ja jos hän vain pystyi lisäämään sanan *fantastinen* johonkin lauseeseen, hän teki niin. Sellaisina päivinä kun Joy tunsu itsensä kaikkea muuta kuin pirteäksi ja fantastiseksi, kaikki tuo tympyi häntä. Kaikki tuollaiset myönteiset sanat suorastaan kyllästyttivät. Mutta tässä asiassa äiti oli kyllä oikeassa. Oli ihanaa, ettei tarvinnut olla töissä joulunpyhinä vaan sai olla yhdessä perheen kanssa. Vaikka Joy olisikin oikein mielellään jättänyt kaiken jouluun liittyvän hässäkän sikseen.

Joy painoi kämmentään keittiönsohvaa vasten, ja sohva vastasi päästämällä pienen narahduksen. Hän kuunteli puolella korvalla Carinan puhetulvaa vesijumpasta ja siellä kuulluista juoruista, mutta raskaan työpäivän jälkeen hän ei oikein jaksanut keskittyä. Hän nyökkäili ja hymisi aina silloin kun kuvitteli sen sopivan väliin.

”Jaahas”, Carina sanoi kahvit juotuaan. ”Taidankin tästä lähteä kotiinpäin. Huomenna minulla on iltapäivällä vesijumppa, joten en hae tyttöjä päiväkodista.”

Joy kuuli piikin äidin äänessä, ja hänen mieleensä muistui se uupunut äiti päiväkodin pihalla.

”Kiitos kovasti, oli ihana tulla pullantuoksuiseen kotiin”, hän sanoi sen vuoksi saattaessaan äidin eteiseen.

Carina puki ylleen uuden sinisen toppatakkinsa, jonka hupun reunaa koristi tekoturkis, halasi sitten Joyta ja sanoi tuttuun

tapaansa: ”Näytähän ne hymykuoppasi, jotka aina pidät piilossa. Ei sinulla niitä turhan takia ole.”

Ja niin kuin aina, Joy väänsi kasvoilleen liioitellun hymyn.

Äiti ei joko tajunnut Joyn sarkasmia, tai sitten hän ei vain välittänyt. ”No niin, katsopas, sieltähän ne löytyivät.”

Joy puisteli päätään. ”Pidähän hauskaa vesijumpassa huomenna.”

”Ainahan minä”, Carina vastasi ja pyyhälsi ulos.

Joy meni takaisin keittiöön. Lattialla ei ollut lelun lelua siivottavaksi pois. Kaikki oli järjestyksessä. Lattia oli imuroitu ja pikkuleivät pakattu muovipurkkeihin, joihin oli liimattu pienet etiketit. Joy nappasi keittiönsohvan vieressä olevasta lehtitelineestä muutamien ilmaisjakelulehden ja levitti ne pöydälle saadakseen olonsa tuntuun kotoisammalta. Hän laitto klementtiinit hedelmäkulhoon, piilotti joulukalenterit kaappiin ja meni kodinhoitohuoneeseen laittaakseen aamulla valmistelemansa pyykinpesukoneen päälle, vain huomatakseen että Carina oli jo tehnyt sen. Kuivaustelineellä roikkuneet vaatteet oli viikattu pinoon ja jopa silitetty joka ainoa, André’n kalsaritkin.

Joyn teki mieli vain viskellä kaikki se puhdas ja viikattu likapyykkikoriin. Huono omatunto alkoi taas korventaa sisintä. *Ole kiitollinen.* Tytöt huusivat olohuoneesta haluavansa katsoa lastenohjelmaa, ja Joy meni laittamaan television päälle. Tytöt istuivat sohvalla tyyppilliseen tapaansa jalat vastakkain, ja Joy levitti viltin tyttöjen ylle. Alice oli nyt neljä, ja Agnes viisi ja puoli vuotta. He olivat melkein yhtä pitkiä ja heillä oli samanlaiset vaaleat hiukset, jotka he olivat perineet Andréltä. Tai sitten se oli joku geeni Joyn äidin puolelta. Joyn hiukset olivat perinteisen mitäänsanomattomat maantienharmaat. Hän oli kerran valittanut siitä kampaajalleen, joka oli iloisesti selittänyt, että tuota sävyä itse asiassa kutsuttiin nimellä *bronde*, tai *dirty blonde*, koska se oli ruskean ja vaalean sävyn välimaastossa, eli oikeastaan siinä oli parhaat puolet kummastakin. Joyn mielestä taas hänen hiuksensa

eivät olleet kumpaakaan väriä. Kaikki riippui varmaan vain kat-santokannasta, niin kuin monessa muussakin asiassa. Oliko lasi puolityhjä vai puolitäysi?

Joy antoi kummallekin tytölle suukon otsalle, meni sitten eteiseen ja penkoi lipaston laatikosta lapasten ja myssyjen alle piilottamansa muffinssipaketin. Hän repi muovikääreä rikki, otti muffinssin ja vilkaisi henkariin ripustettujen takkien taakse muodostunutta piilopaikkaa. Lapsena hänellä oli ollut tapana ryömiä takkien alle piiloon aina kun oli tuntenut ärtymyksen, surun tai kiukun kiehuvan sisällään. Sellaisia tunteita ei Carinan iloinen olemus sallinut, ja ne piti torjua kaikin keinoin. Päällysvaatteiden suojissa, pimeässä, ahtaassa ja hieman epämukavassa syvennyksessä kukaan ei nähnyt eikä tuominnut. Joy puristi muffinssipaketin syliinsä ja potki kenkiä sivummalle mahtuakseen lattialle istumaan.

Juuri kun hän oli haukannut ensimmäisen palan muffinssista, avain rapisi lukossa ja André astui sisään. Hän laskee repun maahan ja riisui kengät. Joyn nähdessään mies kohotti huvittuneena kulmiaan.

”Mitä sinä teet?” André kysyi.

Joy hymyili nolona. ”Pidän kahvitaukoa.”

André riisui takkinsa, ripusti sen henkariin ja kömpi sitten takkien alle Joyn viereen.

”Onpas tunnelmallista”, hän sanoi ja katseli yläpuolella roikuvien takkien helmoja.

”Eikö olekin.” Joy ojensi miehelleen muffinssin.

André otti muffinssin, irrotti sen paperikuoresta ja haukkasi siitä ison palan.

”Sopiikos kysyä, miksi oikein istut täällä?” André kysyi suu täynnä muffinssia.

Joy kohautti olkiaan. ”Tuntui vain siltä.”

”Onko jotain sattunut?”

”Ei, kaikki on niin kuin ennenkin. Äiti oli käynyt hakemassa tytöt vaikka en pyytänyt, hän oli siivonnut, leiponut ja... silittänyt sinun kalsarisi.”

André alkoi nauraa niin että riipaisi muffinssinmurusia väärään kurkkuun.

”Oijoi, älä nyt tukehdu”, Joy sanoi hymyillen.

André yski ja nauroi yhtä aikaa.

”Äitisi haluaa vain olla ystävällinen ja avuksi, Joy”, André sanoi ja kietoi kätensä Joyn ympärille.

Joy painoi päänsä André’n olkaa vasten. Miehen tuttu parfyymien tuoksu, jossa oli häivähdys vaniljaa ja raikasta sitrusta, kertoi samaa viestiä kuin nariseva keittiönsohva ja pihlajapuiden rungot: kaikki on hyvin.

”Tiedän sen”, Joy sanoi. ”Kyllähän minä sen tiedän.”

Valter

Unissaan Valter oli aina vähintään viisitoista vuotta nuorempi kuin nyt, seitsemänkymmenenkuuden ikäisenä, ja aktiivinen mies, joka eleli yhdessä rakkaan Elsie-vaimonsa kanssa. Ja siitä syystä päivän parhaita hetkiä olivat nuo aamun ensimmäiset sekunnit, kun hän heräsi ja uni ja valve sekoittuivat toisiinsa. Ennen kuin todellisuus otti vallan ja hän tajusi, että tuo aika oli mennyttä eikä hänen rakas vaimonsa ollut enää täällä, ja että heidän poikansa asui tuhansien kilometrien päässä, ja että ruumis tuntui sietämättömän väsyneeltä. Hänellä oli tapana ummistaa silmänsä uudelleen siinä toivossa, että nukahtaisi uudelleen ja voisi palata tuohon valheelliseen tyytyväiseen olotilaan, mutta ei koskaan onnistunut siinä.

Valter sujautti haluttomasti huopatossut jalkaan ja kietoi ylleen kulahtaneen flanelliaamutakin. Hän laahusti keittiöön ja laittoi kahvin tippumaan. Joinain päivinä hän keitti koko pannullisen, vain saadakseen ajan kulumaan. Tänään hän keitti vain pari kupillista, sillä seinäkalenterissa oli muistutus – puhelinaika lääkärin kanssa – ja se toi aamuun aivan toisenlaisen rytmin. Kahvin tippuessa Valter korjasi olohuoneen pöydältä muutaman aikakauslehden paperinkeräykseen, poisti flamingokukasta pari kuivunutta lehteä ja laittoi pyykkikoneeseen pyörimään kahdet housut ja kolme paitaa. Sitten hän joi kahvia television aamuohjelmaa katsellen. Ohjelman päätyttyä Valter meni istumaan keittiön pöydän ääreen, ja juuri silloin lääkäri soitti tiedustellakseen hänen vointiaan. Valter oli

käynyt kuukausi sitten rutiinitarkastuksessa, jossa oli käynyt ilmi että hänen verenpaineensa oli koholla. Lääkärin mukaan se oli yleistä hänen ikäisillään – noin seitsemälläkymmenelläkadeksalla prosentilla yli seitsemänkymppisistä oli korkea verenpaine – mutta Valterin terveyden vuoksi olisi hyvä, jos lukemia saataisiin hieman matalammiksi.

”Vointini on oikein hyvä”, Valter vastasi lääkärille.

”Hyvä kuulla. Ja olethan mittaillut verenpainetta sillä laitteella, jonka sait mukaan, niin että näet pysyvätkö lukemat raamien sisällä?” lääkäri kysyi.

Valter vastasi myöntävästi, mutta se oli valetta. Hän ei ollut mitannut verenpainettaan lainkaan ainakaan kahteen viikkoon.

”Hienoa. Ja olet ottanut lääkkeit ohjeiden mukaan, käyt päivittäin kävelylenkillä ja olet vähentänyt suolan ja pekonin määrää?”

Taas kerran Valter vastasi myöntävästi, ja valehteli. Hän ei muistanut ottaa lääkkeitään, ei käynyt juuri koskaan kävelyllä, lisäsi edelleen suolaa ruokaansa ja söi joka viikonloppu pekonia. Ei hän tarkoituksella harannut vastaan, hän vain tiesi, ettei mikään verenpainelääke maailmassa voisi poistaa sitä yksitoikkoisuutta, joka oli soluttautunut hänen elämäänsä.

Lääkäri varasi Valterille uuden ajan terveyskeskukseen puolen vuoden päähän ja lopetti puhelun. Valter sanoi ”kiitos hei” ja laski puhelimen hitaasti pöydälle. Hän katsoi ulos ikkunasta. Kun he olivat Elsieen kanssa muuttaneet tänne, kadun toisella puolella oli ollut laaja nurmikenttä. Nyt ikkunasta näkyi vain viereisen talon asuntoja ja parkkihalli. Valter yritti kannustaa itseään lähtemään kävelyille, mutta ruumis ei kuunnellut kehotuksia. Ulkona satoi, ja pisarat ryöppysivät viistosti tuulessa. Ei kai nyt kukaan lähtisi vapaaehtoisesti ulos tuollaiseen sähän?

Valter huokaisi niin syvään, että koko ruumis painui kasaan, mutta sitten hän ravisteli itseään ja oikaisi selkensä. Nyt riitti itsesääli. Sillä vaikka päivät olivatkin jumiutuneet kulkemaan samaa tyhjänpäiväistä rataa, hänellä oli itse asiassa jotain mitä

odottaa. Tänä vuonna hänen poikansa Oliver tulisi perheensä kanssa Boliviasta asti viettämään joulua Valterin luokse. Viime vuonna heidän oli ollut pakko perua suunnittelemansa matka vain muutama päivä ennen jouluaattoa, koska lapset olivat sairastuneet vatsatautiin. Viimeiset puolitoista vuotta he olivat nähneet vain Facetime-videopuheluissa, mutta nyt he tapaisivat vihdoinkin oikeasti. Oliverin ja tämän perheen tuloon oli kyllä vielä melkein kuusi viikkoa, mutta siitä huolimatta se oli valonpilkahdus, jossa olisi pitänyt olla tarpeeksi aihetta lähteä sille kävelylenkille, josta lääkäri jankutti. Kyllä vain. Huomenna hän aloittaisi. Vaikka vettä sataisi vaakatasossa.

Ovikello soi. Se oli Valterin korvissa harvinainen ääni. Luultavasti siellä oli koululaisia myymässä jotain ja keräämässä rahaa luokkaretkeä varten. Valter osti aina, oli se sitten sukkia, joulu-lehtiä tai kookospalloja. Ennen Elsie oli aina mennyt avaamaan. ”Anna minä hoidan tämän, sinä olet aivan liian lepsu”, Elsiellä oli tapana sanoa. Elsie ei ollut Valterin muistikuvien mukaan koskaan ostanut lapsilta mitään.

Ovikello soi uudelleen. Valter meni ovelle ja kurkisti ovisilmästä. Hänen otsansa kurtistui. Naapurin Mildred?

”Hei?” hän sanoi avattuaan oven.

Mildredin kasvot sädehtivät. ”Hei! Onpa hyvä että olet kotona.”

Valter ajatteli, että ainahan hän oli kotona, mutta ei sanonut mitään. Mildred kyseli kuulumisia, mutta ei odottanut vastausta vaan jatkoi puhumalla kurjasta säästä. Valter mietti, mitä asiaa Mildredillä oikein mahtoi olla. Mildred nuuhki ilmaa.

”Täällähän taitaa tuoksua kahvi.”

Valterista se ei ollut kovin todennäköistä, sillä hänen aamukahvistaanhan oli jo monta tuntia.

”Se taitaa olla jo jäähtynyttä, mutta voin keittää lisää”, hän sanoi.

”Kiitos, sehän sopii”, Mildred sanoi ja astui eteiseen niin luontevasti, että olisi voinut luulla sen olevan jotenkin tavanomaista.

Valterin suuta kuivasi. Kukaan ei ollut pitkään aikaan käynyt hänen asunnossaan sisällä, ja Mildred... naapurin rouva ei ollut käynyt kylässä moneen vuoteen. Mildred ja Elsie olivat olleet hyviä ystäviä, mutta nykyään Mildred ja Valter lähinnä tervehtivät ja vaihtoivat muutaman sanan jos sattuivat törmäämään porras-käytävässä.

Valter meni edellä keittiöön laittamaan kahvia ja oli hyvillään siitä, että oli aamulla siivoillut hieman. Hän kääntyi ympäri kysyäkseen, mitä Mildredin kaikille lastenlapsille kuului, mutta huomasi, ettei Mildred ollutkaan seurannut häntä keittiöön vaan oli mennyt olohuoneeseen.

”Oi, oletko jo laittanut joulukuusen? Onpa mukavaa! Joului on minusta niin ihanaa aikaa, ettei kuusta voi minun mielestäni laittaa liian aikaisin esille – mutta silti minulla on sitkeässä tapaa laittaa kuusi vasta Lucian päivän jälkeen.” Mildred naurahti.

Valter ei keksinyt mitään vastausta. Hän ei ollut todellakaan ottanut muovista joulukuusta varhain esille, vaan se oli jäänyt huoneen nurkkaan viime joulusta. Hän oli ollut niin pettynyt kuultuaan poikansa suunnitelmien peruuntumisesta, ettei ollut jaksanut korjata kuusta pois loppiaisenä niin kuin oli tapana, ja kun pääsiäinenkin oli jo mennyt, Valter oli tajunnut ettei hänellä käynyt ketään kylässä, joten hän oli antanut kuusen jäädä niille sijoilleen. Kesällä hän oli taitellut oksia vähän kasaan ja tyrkännyt kuusen oven taakse, mutta jo kuukausi sitten hän oli antanut sen valaista pimeitä iltoja huoneen nurkasta.

Mildred ilmestyi keittiön ovensuuhun. Valter kattoi pöytään kahvit ja paketin Ballerina-keksejä ja nyökkäsi Mildredille, että tämä kävisi pöytään. Mildred alkoi kertoilla lastenlastensa kuulumisia. Yksi oli Sälenissä ja opetteli hiihtämään, toinen oli saanut päiväkodista täitä, kolmas oli kaatunut pyörällä ja murtanut kätensä. Valterin oli kuitenkin vaikea keskittyä kuuntelemaan. Hän mietti koko ajan, miksi Mildred oli oikein tullut ovelle, sillä jokin syy tällä varmasti oli.

Vasta kun kahvit oli melkein juotu, Mildred nojautui aavistuksen eteenpäin ja näytti valmistautuvan kertomaan.

”Sinähän tiedät, että minusta on mukavaa puuhailla kaikenlaista. Ei vain lastenlasten kanssa, vaan käyn myös kaikenlaisilla iltakursseilla. Minulle ei sovi ollenkaan sellainen, että vain istun ja pyörittelen peukaloitani. Nyt minulle kävi kuitenkin niin, että onnistuin sopimaan kaksi menoa päällekkäin.” Mildred naurahti. ”Eikä tämä ole ensimmäinen kerta, ei tosiaan.”

Valterin otsa kurtistui hieman. Mistä tässä oikein oli kyse?

”Sen vuoksi ajattelin, että jos sinä vaikka menisit minun sijaani eräälle kurssille. Toinen vävyistäni tuntee kurssin vetäjän, Samin, ja siellä on yleensä vain muutama osallistuja, joten olisi kurjaa jättää menemättä. Mutta kurssi alkaa jo ylihuomenna.”

”Vai niin”, Valter sanoi ja pohti, millaisesta kurssista oikein mahtoi olla kysymys, kun Mildredin piti noin paljon pohjustaa.

”Muistan kuinka Elsie sanoi kerran, että *sinulla on matikkapää, mutta sydämessäsi rakastat sanoja.*”

Valter nyökytteli hitaasti. Hän oli koko työikänsä toiminut ekonomina, mutta vapaa-ajallaan hän oli ollut onnellisin kirjoittellessaan runoja, novelleja ja pieniä – mitä nyt olivatkaan – arjen havaintoja. Pöytälaatikkoon tietenkin vain.

”Se on eräänlainen kirjoituskurssi, keskiviikkoiltaisina. Niin, haluaisitko sinä mennä?” Mildred katsoi Valteria pää kallellaan.

Eräänlainen kirjoituskurssi. Mitä se oikein tarkoitti? Vaikka Valter olikin ikävystynyt ja yksinäinen, häntä ei oikein huvittanut lähteä millekään kurssille, mutta hän tiesi, että yhtä lailla kuin hän ei osannut sanoa ei ovella kaupusteleville koululaisille, hän ei osannut sanoa ei Mildredillekään.

”Eihän minulla ole keskiviikkoiltaisina mitään muutakaan...”, hän vastasi.

Mildred näytti huomattavan helpottuneelta, ja hän taputti Valterin käsivartta.

”Onpa hauskaa. Luulen että se kurssi sopii sinulle todella hyvin!”

Valterin oli vaikea uskoa sitä, sillä hän ei ollut kirjoittanut moneen vuoteen yhtään mitään, eikä hänellä ollut millään muotoa suunnitelmassa aloittaa uudelleen. Hänellä ei yksinkertaisesti ollut mitään mistä kirjoittaa. Mutta voisihan hän käydä kurssilla, ainakin kerran. Siellä oli varmasti kahvitarjoilukin.

Mildred kiitti kahvista ja alkoi tehdä lähtöä.

”Lähetän sinulle tekstiviestillä linkin, jonka kautta löydät tarvittavat tiedot.”

”Lähetä kurssin hinta myös, niin maksan sen sinulle.”

”Kuulehan, minä tarjoan. Se voi olla vaikka myöhästynyt 75-vuotislahja. Toivottavasti siellä on hauskaa. Tule sitten käymään kylässä niin että voit kertoa millaista oli.”

Valter nyökkäsi mutta ajatteli, että palaisi vielä puheisiin kurssin hinnasta. Mildredin lähdettyä Valter sulki oven ja kurkisti vielä ovisilmästä. Mildred kipitti asuntoonsa ripein, pirtsakoin askelin, ja hänen verenpaineensa oli varmasti esimerkillisissä lukemissa vaikka he olivat samanikäisiä.

Hetken päästä puhelimesta kuului äänimerkki. Valter meni keittiöön, istahti verkkaisesti alas ja avasi Mildredin lähettämän viestin. *Onnellisten loppujen kerho*. Olipas erikoinen nimi kirjoituskurssille. Mutta oli tämä päiväkin kyllä ollut erikoinen.

Sanne

Wallbergin arkkitehtitoimisto oli pimeänä, ainoastaan Sannen työpöydällä paloi valo. Sanne oli yleensä viimeinen toimistolla, niin myös tänään. Hän poimi käteensä lyijykynän, jota kantoi aina jakkunsa rintataskussa, ja ryhtyi luonnostelemaan piirrosta lehtiöön näppäimistön vieressä. Hän piirsi asuinrakennuksia tietokoneella digitaalisten ohjelmien ja matemaattisten laskelmien avulla ja luonnosteli aina paperille perheen, jonka kuvitteli asumaan suunnitteilla olevaan taloon. Vasta kun kuva perheestä oli elävänä hänen mielessään, hän pystyi valjastamaan koko sielunsa työhön ja suunnittelemaan täydellisen asuintalon vaadittujen kriteerien pohjalta. Talon piti olla käytännöllinen, esteettinen ja ympäristöystävällinen.

Sanne oli ollut jo lapsena innokas piirtämään, ja teini-iässä hän oli ollut jo niin taitava, että oli osannut luonnostella ihmisiä, kasveja ja taloja miltei valokuvamaisen tarkasti. Lukion jälkeen oli pitänyt tehdä valinta taiteen ja arkkitehtuurin välillä. Sydän oli sanonut taide, järki oli sanonut arkkitehtuuri, ja niin Sanne oli lähtenyt suorittamaan viiden vuoden mittaisia arkkitehdin opintoja Lundin yliopistoon.

Hahmot alkoivat saada muotoaan paperilla. Kuvaan ei muodostunutkaan äitiä, isää ja kahta lasta, niin kuin Sanne oli aluksi luullut, vaan kaksi ystävästä, jotka eivät olleet löytäneet oikeanlaista elämänkumppania ja olivat sen vuoksi päättäneet hankkia lapsen yhdessä saadakseen kumpikin perheen, josta olivat haaveilleet. Eikö parhaista

ystävistä pitäisi kaiken järjen mukaan tulla myös parhaita vanhempia? Kun henkilöhahmojen ääriviivat alkoivat olla riittävän selkeitä, Sanne sujautti kynän takaisin rintataskuun, pakkasi kannettavan tietokoneen ja puhelimen laukkuun ja sammutti valot. Oli aika lähteä kotiin.

Kaatosade oli houkutellut ihmiset suojaan kaupungin ravintoloihin. Ruoan nautiskelu tunnelmallisessa kynttilänvalossa näytti kovin viihtyisältä. Sanne itse ei muistanut, milloin olisi viimeksi käynyt ulkona syömässä miehensä Mikaelin kanssa. He kumpikin paiskivat kovasti töitä, eikä heillä ollut aikaa sellaiseen. Sanne hytisi kylmästä, nosti takinauklustakaan ylemmäs ja kiiruhti kohti Sundstorgetia, jossa asunnottomien porukka seisoskeli vilkkaasti jutustellen. Se punaiseen tupsupipoon pukeutunut mies, jolla oli tapana yrittää kiinnittää Sannen huomio, ei näyttänyt olevan tänään paikalla.

Sanne kulki ripein askelin ohi Dunkerin kulttuuritalon, joka oli tanskalaisen arkkitehdin Kim Utzonin suunnittelema. Utzon oli voittanut arkkitehtikilpailun, jonka teema oli ollut ”Kaupunki meren äärellä”. Niin, Helsingborg oli tosiaankin kaupunki meren äärellä, ja Sanne ja Mikael asuivat niin lähellä merta kuin mahdollista, Norra hamnenin satama-alueen kupeessa. Sannen arkkitehdin silmää oli miellyttänyt se, kuinka nuo kapeat kiinteistöt oli sijoitettu hieman kulmittain toisiinsa nähden siten, että asukkailla olisi asunnoistaan mahdollisimman hyvät näköalat, vaikka ylimmän kerroksen asukkailla olikin tietysti esteetön näkymä koko salmen ylle.

Sanne rakasti työtään, ja hän rakasti kotiaan. Juuri tällaista hän oli silloin joskus kuvitellut unelmiensa elämän olevan. Silloin joskus, kun oli ollut aivan tyhjätasku. Sanne laski laukun käsistään ja riisui kengät ja takin. Hän käväisi kylpyhuoneessa pesemässä kätensä ja meni sitten keittiöön ottamaan lasillisen vettä. Keittiön hanassa oli kolme asetusta – hiilihapotettua, kevyesti hiilihapotettua ja tavallista vettä. Sanne valitsi kevyesti hiilihapotetun. Hän

nojasi vasten tummaa graniittista keittiötasoa ja lepuutti silmiään ikkunasta näkyvässä Tanskan suuntaan aukeavassa maisemassa. Öresundin toisella puolella, vain muutaman kilometrin päässä, naapurimaa näytti kimaltelevan kuin jouluvaloihin koristeltuna.

Avain kiertyi lukossa, ja Sanne kuuli Mikaelin astuvan sisään.

”Hei”, Sanne sanoi, kun mies hetken päästä astui suureen huoneeseen, jossa keittiö, olohuone ja ruokailutila sulautuivat yhdeksi suureksi avonaiseksi kokonaisuudeksi.

”Hei! Onpa ihana olla kotona”, Mikael sanoi. Hän laski tietokonelaukun lattialle ja puhelimen keittiötasolle.

”Ihanaa kun olet kotona”, Sanne sanoi hymyillen. Mikael oli ollut kolme päivää reissussa konferenssissa. Sanne tiesi, että jos mies tulisi halaamaan häntä ja antaisi suukon poskelle, nuuhkisi ehkä hieman hänen hiuksiaan, tämä oli keskittynyt konferenssissa vain työasioihin. Mutta jos Mikael menisi suoraan päätä suihkuun, tällä oli ollut muitakin huvituksia. Tämä kuvio oli paljastunut Sannelle melkein vuosi sitten hänen nähtyään erään tekstiviestin myötä todisteita miehensä uskottomuudesta. Mikael ei tiennyt että Sanne tiesi, eikä Sanne ollut varma tuntuiko hänestä sen vuoksi paremmalta vai pahemmalta, mutta jollain tapaa hänellä oli kuitenkin sellainen olo, että ohjat olivat nyt hänen käsissään. Hän päätti itse halusiko nostaa kissan pöydälle, ja jos halusi, milloin sen tekisi.

”Käyn vain nopeasti suihkussa”, Mikael sanoi ja lähti kylpyhuoneeseen.

Sanne katseli Mikaelin perään ja kaatoi veden lavuaariin vaikkei ollut juonut lasista vielä siemaustakaan. Sitten hän haki veden tilalle viinikaapista pullon baroloa. Mikaelin puhelin oli jäänyt pöydälle, ja nyt siitä kuului viestin äänimerkki. Sanne vilkaisi puhelinta nopeasti ennen kuin viesti hävisi näytöltä. *Kiitos viimeisestä! / J* ja perässä sydän. Tämä ei ollut ensimmäinen kerta kun Mikael sai työmatkan jälkeen sydämellä höystetyn kiitosviestin J:ltä.

Sanne avasi viinipullon, kaatoi itselleen lasillisen ja joi niin ison kulauksen, että joutui irvistelemään hieman lähtiessään hakemaan tietokonelaukkuaan. Silloin kun hän suunnitteli taloa, hän ei voinut ajatella omia henkilökohtaisia ongelmiaan. Siitä säännöstä hän piti tiukasti kiinni, ettei vain olisi rakennuttanut seinien väliin mitään negatiivista. Tällä tavoin työstä tuli hänelle myös eräänlainen vapaa alue, tai pakopaikka, riippuen siitä miten asian halusi nähdä.

Mikael tuli takaisin keittiöön tukka märkänä. Kun hän kaatoi itselleen lasillisen viiniä, Sannen nenään leijaili häivähdys parfyymista, jota hän oli ostanut Mikaelille tämän viimeksi täyttäessä vuosia. Tuoksu oli sporttinen ja raikas. Tiettyjen konferenssien jälkeen Mikaelin paidat olivat tuoksuneet aivan toisenlaiselta, nahkaisen ja myskin tuoksun yhdistelmältä. Mikael oli aina sanonut, ettei pitänyt sen kaltaisten parfyymien tuoksusta ja etteivät ne sopineet hänelle, ja sen vuoksi asia suretti Sannea melkein enemmän kuin Jiltä tulleet tekstiviestit. Poissa ollessaan Mikael oli päättänyt olla joku aivan toinen. Ja millainen tuo myskiltä tuoksuva Mikael oikein oli? Sitä Sanne ei tiennyt.

”Et kai sinä nyt aio tehdä töitä?” Mikael ihmetteli nähdessään Sannen tietokoneella.

Sanne tallensi dokumenttiin tekemänsä pienet muutokset, laski tietokoneen kannen alas ja meni Mikaelin perässä kermanvaalealle nahkasohvalle viinilasi kädessään. Hän otti siemauksen lasistaan, nojasi päätään sohvaan ja katseli Mikaelia. Mies oli ulkonäöltään sitä sorttia, joka vain komistui iän myötä. Miehekäs särmikkyys puki Mikaelia paremmin kuin nuorekkaat, pehmeät piirteet, ja hän tiesi sen itsekin.

Mikael kääntyi katsomaan Sannea.

”Kuusi viikkoa joulun. Jaksammeko me oikeasti taas viettää joulun täällä meillä?” hän sanoi ja huokaisi liioitellusti.

”Ei kai tässä muutakaan vaihtoehtoa ole”, Sanne sanoi.

Heidän lapsensa, Miranda ja Mattias, tulisivat vihdoinkin kotiin

Linköpingistä, jossa he kumpikin opiskelivat, toinen kauppatie- teitä ja toinen yritysjuristiksi. Sanne iloitsi siitä, että lapset olivat halunneet opiskella ja että nämä olivat hakeutuneet opiskelemaan samalle paikkakunnalle. He tuntuivat viihtyvän ja osallistuivat osakuntatoimintaan ja opiskelijajuhliin. Mutta Sanne myös kaipasi heitä joka päivä niin kovasti, että se teki kipeää. Kaikkein mieluiten hän olisi viettänyt joulua vain lastensa kanssa, niin että olisi voinut omistautua koko juhlapyhien ajan vain omalle pienelle perheelleen, mutta toisin kävi. Mikaelin vanhemmat ja sisar perheineen sekä Sannen äiti ja pikkuveli tulisivat perinteiseen tapaan heille. Sanne hypisteli lasiaan. Heidän sukulaisensa olivat niin erilaisia ihmisiä, että kun he kokoontuivat yhteen, koko asunto tuntui natisevan liitoksistaan. Ja silti heidät pakotettiin siihen joka vuosi. Siitä oli tullut perinne, josta kaikki teeskentelivät pitävänsä, mutta oikeasti kukaan ei varmaan viihtynyt. Sanne oli monta kertaa miettinyt, että heidän pitäisi juhlia joka toinen joulukuukin hänen sukunsa ja joka toinen joulukuukin Mikaelin sukulaisten kanssa, mutta joulunvietossa oli jotain erityistä, perinteitä ei voinut niin vain rikkoa. Joten nyt he olivat taas samassa tilanteessa kuin ennenkin.

”Matkustaako Sara tänäkin vuonna muualle?” Mikael kysyi naurahtaen.

Sanne otti taas liian suuren hörpyn viiniä, niin että sai vedet silmiinsä, ja nyökkäsi sitten.

Hänen pikkusisarensa Sara oli ollut kolme vuotta sitten ensimmäistä ja viimeistä kertaa heidän luonaan joulunvietossa. Sanne ja Mikael olivat juuri muuttaneet, koska entinen asunto oli alkanut tuntua liian suurelta lasten lähdettyä opiskelemaan. Sanne oli toteuttanut unelmansa heidän uudessa asunnossaan, eikä se unelma sopinut yhteen Saran kolmen pienen lapsen kanssa. Sanne oli siirtänyt lahjapaketit olohuoneen seinän vierelle suojellakseen joulukuuseen ripustamiaan kalliita Georg Jensen -joulupalloja. Sara oli kommentoinut, että mikä joulukuukin se sellainen oli, jos lahjat